

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การพิจารณาคดีของศาลไทย สภาพปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ การนั่งพิจารณาของศาลไม่ครบองค์คณะและไม่ต่อเนื่อง การนั่งพิจารณาคดีจะใช้ระบบการพิจารณาคดีแบบเป็นคราวๆ (Piece-meal Trial) มาโดยตลอด แม้มีความพยายามนำวิธีการนัดสืบพยานติดต่อกันรวดเดียวกันและไม่นัดคดีเรื่องอื่นแทรกแซงในระหว่างนั้นมาใช้ในการกำหนดวันนัดพิจารณาคดีก็ตาม นอกจากนี้ การพิจารณาคดีเป็นไปโดยล่าช้าซึ่งเกิดจากสาเหตุต่างๆ โดยเฉพาะการเลื่อนคดีเนื่องจากพยานไม่มาศาล หรือคู่ความหรือทนายความเจ็บป่วยหรือติดธุระสำคัญ หรือคู่ความไม่พร้อมในการรวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้น ปัจจัยดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อระยะเวลาและประสิทธิภาพของการพิจารณาพิพากษาคดี การพิจารณาคดีที่ใช้เวลานาน โดยเฉพาะการสืบพยานแต่ละปากห่างกันหลายเดือนย่อมทำให้ผู้พิพากษาขาดความต่อเนื่องในการรับฟังข้อเท็จจริงในคดี ยิ่งไปกว่านั้น คดีส่วนใหญ่จะมีการสับเปลี่ยนผู้พิพากษาหลายคนในระหว่างคดียังไม่แล้วเสร็จ เพราะเหตุโยกย้ายประจำปี หรือการเลื่อนชั้น องค์คณะผู้พิพากษาที่เข้ามารับคดีต่อไปจึงมิใช่ของคณะเดียวกับผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีฟังพยานปากสำคัญ ทำให้ความมุ่งหมายที่ประสงค์ให้ศาลนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะเพื่อช่วยกันรับฟังข้อเท็จจริงอย่างละเอียดรอบคอบและร่วมกันทำคำพิพากษาจากข้อเท็จจริงที่รับฟังร่วมกันมาไม่บรรลุผล และอาจส่งผลกระทบต่อการวินิจฉัยชี้ว่าหนักพยานหลักฐาน เพราะผู้พิพากษาที่สับเปลี่ยนกันนี้มิได้เห็นอากัปกริยาของพยานที่เบิกความไปแล้ว อันเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของพยานตามหลักการรับฟังพยานหลักฐาน

จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 236 , 241 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิจำเลยในคดีอาญาไว้ว่าจำเลยมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม ผู้พิพากษาซึ่งมิได้นั่งพิจารณาคดีใดจะทำคำพิพากษาหรือวินิจฉัยคดีนั้นไม่ได้ นั้น มุ่งประสงค์ให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านการปรึกษาโต้แย้งระหว่างองค์คณะแล้ว เนื่องจากการพิจารณาคดีเป็นของคณะเป็นหลักการสำคัญในการรับฟังข้อเท็จจริง และเป็นหัวใจของการใช้ดุลพินิจชี้ว่าหนักพยานหลักฐาน ซึ่งการที่ผู้พิพากษาจะสามารถนั่งพิจารณาและปรึกษาวินิจฉัยคดีไปด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ องค์คณะจะต้องได้เห็นและรับฟังการสืบพยานของคู่ความตั้งแต่ต้นจนเสร็จการพิจารณา และได้

วินิจฉัยชี้ขาดคดีนั้นด้วยตนเอง ดังนั้น สำนักงานศาลยุติธรรม จึงนำระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง (Continuous Trial) มาใช้ในศาลชั้นต้น โดยให้ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์และจำเลยติดต่อกันไปจนเสร็จทีละคดี และไม่นัดคดีอื่นแทรกระหว่างการพิจารณาคดีนั้นๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์คณะพิจารณาและพิพากษาคดีเป็นองค์คณะชุดเดียวกันตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องจึงเป็นหลักประกันได้ว่า องค์คณะผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีจะเป็นผู้ตัดสินวินิจฉัยชี้ขาดคดีด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีจะสามารถใช้สมาธิในการรับฟังพยานหลักฐานคดีใดคดีหนึ่งได้อย่างต่อเนื่องทำให้สามารถควบคุมการพิจารณาให้มีประสิทธิภาพและใช้เวลาในการดำเนินคดีได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเมื่อการสืบพยานเสร็จสิ้น ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีก็จะสามารถประมวลข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบพยานได้อย่างครบถ้วน เมื่อประกอบกับการนั่งพิจารณาคดีโดยองค์คณะผู้พิพากษาสองคนในศาลชั้นต้นก็เป็นที่ยืนยันได้ว่าการประมวลข้อเท็จจริง การวิเคราะห์และการชี้แนะพยานหลักฐานของศาลจะดำเนินไปด้วยความรอบคอบ ผ่านการถกแถลงจากองค์คณะผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีร่วมกันอันเป็นหลักประกันแก่ประชาชนว่าการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลทั้งในส่วนข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายจะดำเนินไปด้วยความเที่ยงธรรมรอบคอบ และเป็นกระบวนการที่มีการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างเหมาะสม

ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศที่จัดอยู่ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) องค์คณะพิจารณาประกอบด้วยผู้พิพากษานั่งพิจารณาร่วมกับคณะลูกขุน ลูกขุนมีหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำผิดหรือไม่ ส่วนผู้พิพากษามีหน้าที่อธิบายข้อกฎหมายให้ลูกขุนฟัง ในการพิจารณาคดีลูกขุนจะนั่งฟังการสืบพยานหลักฐานตั้งแต่ต้นจนจบจะขาดครั้งหนึ่งครั้งใดไม่ได้ ดังนั้น การพิจารณาคดีจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะยุติ (verdict) เพื่อให้ลูกขุนกลับไปประกอบอาชีพตามปกติต่อไป ถ้าหากคณะลูกขุนคนใดคนหนึ่งเกิดเจ็บป่วย หรือมีความจำเป็นไม่อาจนั่งพิจารณาต่อไปได้ตามธรรมดาแล้ว การพิจารณาจะสิ้นสุดลงทันที กระบวนการพิจารณาจะเริ่มใหม่ เมื่อมีการตั้งลูกขุนคณะใหม่

ส่วนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งเป็นประเทศที่จัดอยู่ในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การพิจารณาคดีไม่มีคณะลูกขุนที่พิจารณาข้อเท็จจริงเหมือนกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ โดยหลักแล้วการพิจารณาคดีในศาลประเทศเยอรมันจะต้องทำให้เสร็จโดยเร็วและต่อเนื่องกัน (Konzentrationsmaxime) จนกระทั่งมีคำพิพากษา เนื่องจากว่าหลักการพิจารณาคดีของเยอรมันจะต้องกระทำโดยวจาไม่ใช้

พิจารณาจากสำนวนคดีเป็นหลัก การพิจารณาคดีโดยต่อเนื่องจะมีผลต่อการวินิจฉัยของศาล ในเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏเข้ามาสู่การพิจารณาของศาล และหากมีการเลื่อนการพิจารณาหลายครั้งจะมีผลต่อความทรงจำของผู้พิพากษาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในคดีด้วย

สำหรับประเทศฟิลิปปินส์ การพิจารณาคดีต่อเนื่องได้นำมาใช้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของระบบการพิจารณาคดีแบบเป็นคราว ๆ (Piece-meal Trial System) เนื่องจากการดำเนินคดีในศาล นับจากวันที่ฟ้องคดีต่อศาลจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ถูกสาธารณชนวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก ระยะเวลาในการพิจารณาคดียาวนานมาก ในกรณีปกติใช้ระยะเวลาประมาณ 2-3 ปี การใช้ระยะเวลาที่ยาวนานของกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าวอาจทำให้ไม่ได้รับความยุติธรรมดังหลักที่มีการกล่าวไว้ว่า "ความยุติธรรมที่ล่าช้าเท่ากับการปฏิเสธความยุติธรรม" (Justice delayed is justice denied) ผู้รับเคราะห์คือคู่ความ สิ่งที่ควรถูกตำหนิคือ ระบบการพิจารณาคดีแบบเป็นคราว ๆ ที่ใช้อยู่ การพิจารณาคดีต่อเนื่องได้รับการพิจารณาว่าเป็นรูปแบบการค้นหาข้อเท็จจริงทางศาล และการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยรวดเร็ว ทำให้การพิจารณาคดีดำเนินไปตามกำหนดเวลา โดยปราศจากการเลื่อนพิจารณาโดยไม่จำเป็น ประเด็นข้อเท็จจริงแห่งคดีได้รับการกำหนดแน่นอนตั้งแต่ขั้นก่อนพิจารณาคดี กระบวนการพิจารณาในขั้นตอนต่าง ๆ เสร็จสิ้น และสามารถมีคำพิพากษาได้ภายในกำหนด

ข้อเสนอแนะ

การพิจารณาคดีในชั้นศาลเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าต้องเป็นไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม และการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่คู่ความผู้มีอรรถคดีและประชาชนทั่วไปพึงประสงค์ ระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องโดยหลักการถือได้ว่าเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการพิจารณา ซึ่งต้องอาศัยทั้งกระบวนการพิจารณาและตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาทุกฝ่ายเป็นสำคัญ จากการศึกษาพบว่าการนำระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องมาใช้ในศาลไทยนั้นสมควรที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรค และเพื่อให้ระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่องบรรลุผลและนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. พิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง การนัดพร้อมก่อนที่จะเริ่มสืบพยานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินคดีนั้น อุปสรรคที่พบคือ พนักงานอัยการจะไม่เปิดเผยสำนวนการ

สอบสวนให้แก่ฝ่ายจำเลยก่อนสืบพยานโจทก์แล้วเสร็จทำให้ฝ่ายจำเลยไม่อาจกำหนดแนวทางการต่อสู้คดีได้ก่อนการสืบพยานโจทก์ หรืออาจแถลงการณ์เตรียมคดีของตนได้ไม่มากนัก จำเลยไม่มีโอกาสได้เห็นหรือตรวจพยานหลักฐานของโจทก์ก่อน ส่วนทนายจำเลยมักจะมอบฉันทะให้เสมียนทนายความเป็นผู้แถลงเกี่ยวกับจำนวนพยานและจำนวนวันนัดต่อศาล ทำให้กระบวนการพิจารณาดังกล่าวไม่เกิดประสิทธิภาพนัก

ข้อเสนอแนะคือ การแก้ไขบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดให้มีกระบวนการประชุมหารือก่อนการพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินคดี โดยคู่ความมีหน้าที่ต้องมาศาลในการประชุมดังกล่าว หากคู่ความไม่ให้ความร่วมมือโดยมิได้แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลอาจมีมาตรการลงโทษตามสมควร

1.2 กำหนดให้มีวันตรวจพยานหลักฐานก่อนกำหนดวันนัดสืบพยาน โดยในวันนัดตรวจพยานหลักฐานให้คู่ความส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตรวจสอบก่อน ซึ่งสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่.... พ.ศ.....ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา

2. การแก้ไขปัญหาการเลื่อนคดี

การขอเลื่อนคดีอาจเกิดขึ้นได้ในระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง นอกจากมาตรการเสริมสนับสนุนการพิจารณาคดีต่อเนื่องอันได้แก่ มาตรการก่อนวันนัดพิจารณา หรือที่เรียกว่าระบบก่อนวันนัด และมาตรการในวันนัดพิจารณา และการบังคับใช้บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 41 อย่างเคร่งครัดแล้ว

ข้อเสนอแนะคือ แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดมาตรการเพิ่มเติมจากบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ เช่น การมีมาตรการที่เข้มงวดกับทนายความหรือบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องที่มีพฤติการณ์ประวิงคดีโดยการยื่นคำร้องเพื่อประวิงคดี หรือการทำบันทึกเพื่อให้มีการเลื่อนคดี ซึ่งมีผลสำคัญต่อการที่ศาลจะอนุญาตให้มีการเลื่อนคดี โดยอาจมีมาตรการปรับทนายความ หรือห้ามมิให้ว่าความภายในกำหนดเวลาพอสมควร หรือมาตรการอย่างอื่นที่เหมาะสม

3. การติดตามพยานมาศาล

การติดตามพยานมาศาลเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน แม้จะมีบทบัญญัติกฎหมายให้ศาลออกหมายจับพยานที่ขัดขืนไม่มาเบิกความตามหมายเรียก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 111 (2) และบทบัญญัติลงโทษพยานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ก็ตาม ซึ่งการแก้ไขปัญหาการติดตามพยาน ศาลได้จัดวางระบบและมาตรการเสริมขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหานี้

ข้อเสนอแนะคือ แก้ไขปรับปรุงเรื่องขั้นตอนการส่งหมายเรียกพยานและการติดตามพยานของพนักงานอัยการโจทก์ เพื่อลดขั้นตอนการประสานงานระหว่างพนักงานอัยการและเจ้าพนักงานตำรวจ ผู้เขียนเห็นว่า ควรให้พนักงานอัยการเพียงผู้เดียวเป็นผู้ส่งหมายเรียกให้แก่พยาน โดยจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาอยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการ และมีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ส่งหมาย ติดต่อประสานงานกับพยาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวสามารถแจ้งผลการส่งหมายเรียกให้พนักงานอัยการทราบได้โดยตรงและรวดเร็ว นอกจากนี้ ควรมีมาตรการจูงใจให้พยานมาเบิกความ เช่น กำหนดค่าตอบแทนจำนวนที่สูงเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายและค่าพาหนะในการเดินทางมาศาล รวมทั้งนำมาตรการคุ้มครองพยาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาใช้บังคับอย่างเคร่งครัด

4. การกำหนดเวลามาตรฐานในการพิจารณาคดี

ข้อเสนอแนะ คือ บัญญัติกฎหมายกำหนดเวลามาตรฐาน (Time standard setting) สำหรับการพิจารณาคดีคดีอาญาที่จำเลยต้องชั่งระหว่างพิจารณา คดีความผิดอาญาเล็กน้อยที่จำเลยไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยกำหนดให้คดีดังกล่าวต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่รวดเร็ว เพื่อมิให้คดีประเภทนี้ต้องรอลำดับการสืบพยานดังเช่นคดีทั่วไป

5. การใช้ดุลพินิจของศาลในการพิจารณาปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย

เนื่องจากการพิจารณาคดีต่อเนื่องติดต่อกันทีละคดี อาจทำให้จำเลยต้องรอลำดับการพิจารณาเป็นเวลานาน จึงต้องให้ความสำคัญสำหรับจำเลยที่ต่อชั่งระหว่างรอการพิจารณา อย่างไรก็ตาม ศาลย่อมไม่อาจอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยด้วยเหตุดังกล่าวได้ แต่ต้องพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ซึ่งการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนั้น ศาลมีอำนาจไต่สวนคำร้อง แต่การไต่สวนดังกล่าวอาจได้ข้อเท็จจริงในระดับหนึ่งซึ่งไม่ชัดเจนนัก ดังนั้น ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกไป

สืบเสาะข้อเท็จจริงและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวจำเลยมาเสนอศาล เพื่อให้ประกอบการใช้ดุลพินิจว่าควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวหรือไม่ หรือควรกำหนดหลักประกันเพียงใด

ข้อเสนอแนะ คือ การแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้สืบเสาะพินิจความประพฤติผู้ต้องหาหรือจำเลย สภาพครอบครัวที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม อาชีพ รายได้ ฐานะทางเศรษฐกิจ ประวัติคดีอาญา หรือข้อเท็จจริงอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรมาเสนอศาล ทั้งนี้ เพื่อศาลจะได้ใช้ข้อมูลเหล่านี้ประกอบการใช้ดุลพินิจปล่อยชั่วคราวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. การนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการพิจารณาคดี

ข้อเสนอแนะ คือ นำเทคโนโลยีที่มีส่วนช่วยให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมาใช้ เช่น การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกคำพยานในศาลชั้นต้นแทนการใช้เครื่องบันทึกเสียง เพื่อลดข้อโต้แย้งของคู่ความเกี่ยวกับการบันทึกคำเบิกความของพยาน และศาลไม่ต้องมีพละวงต่อการจับใจความของคำเบิกความและบันทึกลงในเครื่องบันทึกเสียง และเป็นการลดภาระของศาลที่ต้องนั่งสืบพยานติดต่อกันทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคู่ความอุทธรณ์ฎีกาศาลสูงย่อมสามารถตรวจสอบ คำเบิกความพยานได้โดยตรงมิใช่อ่านจากสำนวนความ นอกจากนี้ ควรนำระบบสื่อสารทางไกลผ่านทางจอภาพ (Video-Conference) มาใช้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น รวมทั้งการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์พิมพ์สำเนาคำให้การพยานให้แก่คู่ความอีกฝ่ายทันทีที่พยานเบิกความเสร็จ

7. การเรียงคำพิพากษา

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดรายละเอียดที่จะต้องเขียนในคำพิพากษา และกำหนดให้ศาลอ่านคำพิพากษาในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายใน 3 วัน นับแต่เสร็จการพิจารณา

ข้อเสนอแนะ คือ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการค้นหาข้อกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา โดยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้พิพากษา รวมทั้งการนำรูปแบบคำพิพากษารูปแบบใหม่มาใช้เขียนคำพิพากษา ตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเขียนคำพิพากษาเสนอต่อคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม ตลอดจนมีนิติกรประจำในการช่วยจัดเตรียมคำพิพากษา ทั้งนี้ เพื่อให้การทำคำพิพากษาเสร็จไปโดยเร็วหลังจาก

การเสรีการพิจารณา ผู้พิพากษาและองค์คณะสามารถใช้ดุลพินิจซึ่งนำหลักพยานหลักฐานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับหลักการของระบบการนั่งพิจารณาคดีต่อเนื่อง

8. การพิจารณาหาแนวทางลดจำนวนคดีที่มาสู่ศาลชั้นต้น

เนื่องจากปัญหาปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลมากขึ้นเป็นเหตุให้ศาลต้องพิจารณาคดีทุกเรื่อง และจากสถิติคดีที่เกิดขึ้นในศาลทั่วประเทศปรากฏว่ามีคดีเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในช่วง 10 ปี นับจากปี พ.ศ.2540 เป็นต้นไป คดีอาญาที่ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นทั่วประเทศจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่จำนวนผู้พิพากษาเพิ่มไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้นอันก่อให้เกิดปัญหาคดีล้นศาล ประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา 236 บัญญัติให้การนั่งพิจารณาคดีของศาลต้องมีผู้พิพากษาหรือตุลาการครบองค์คณะ ส่งผลให้ขาดอัตรากำลังผู้พิพากษาไปส่วนหนึ่ง นอกจากการแก้ไขปรับปรุงระบบวิธีพิจารณาความให้สอดคล้องกับการพิจารณาคดีต่อเนื่องแล้ว ผู้เขียนเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางลดจำนวนคดีที่มาสู่ศาล

ข้อเสนอแนะ คือ การจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยสำหรับคดีอาญาความผิดอันยอมความได้ขึ้นมาโดยเฉพาะ เพื่อช่วยลดปริมาณคดีในศาล นอกจากนี้ อาจนำมาตรการอื่นมาใช้ เช่น การต่อรองคำรับสารภาพ เป็นต้น

9. การปรับปรุงระบบงานธุรการ

ระบบงานธุรการที่เป็นอยู่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพิจารณาคดีต่อเนื่อง การขาดแคลนอัตรากำลังและอุปกรณ์ทำงาน นอกจากนี้ ยังต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรในระบบงานธุรการให้พร้อมที่จะรองรับระบบงานที่จะมีการนำเทคโนโลยีของเครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้สร้างเครือข่ายพัฒนาระบบการจ่ายสำนวน ระบบวันนัด ระบบการตรวจสอบความพร้อมของคดีก่อนวันนัดและระบบข้อมูลการพิจารณาคดีต่อเนื่องและครบองค์คณะในศาลให้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข

ข้อเสนอดังกล่าวเป็นเพียงข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย มาตรการและระบบงานต่างๆ ของศาล เพื่อให้สอดคล้องกับการนั่งพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การนำระบบการนั่งพิจารณาคดีอาญาต่อเนื่องมาใช้จะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นศาล พนักงานอัยการ ทนายความ และพยาน ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดี